สรุปผลการเดินทาง

สำรวจเส้นทางโลจิสติกส์การค้าต่อยอด AH ๒

ณ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

(สะเดา/บูกิตคายูฮิตัม-ปีนัง-กัวลาลัมเปอร์-ยะโฮร์/วู๊ดแลนด์-สิงคโปร์-จาการ์ตา)

ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน – ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

สรุปผลการเดินทาง

สำรวจเส้นทางโลจิสติกส์การค้าต่อยอด AH ๒

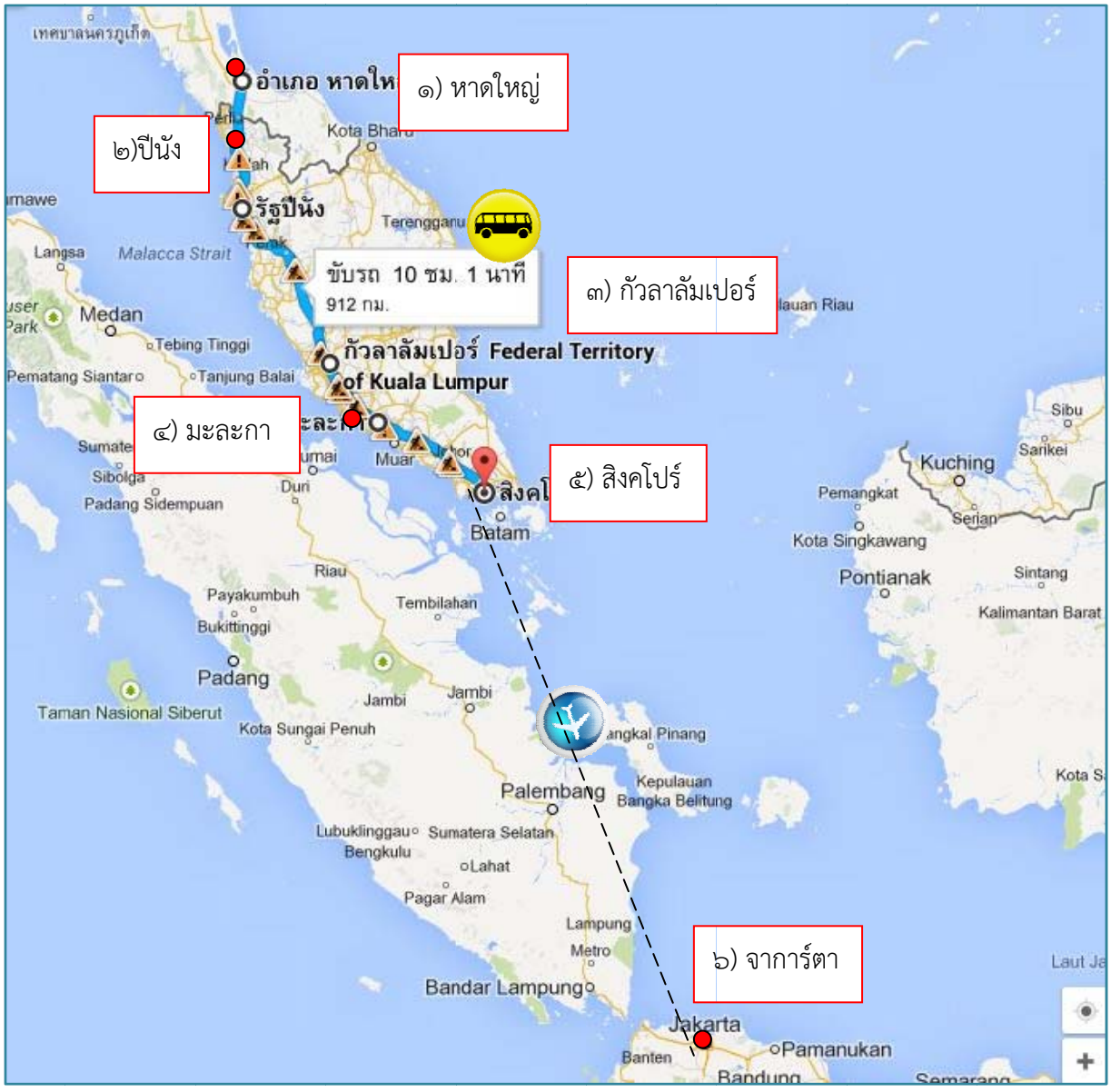
ณ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

(สะเดา/บูกิตคายูฮิตัม-ปีนัง-กัวลาลัมเปอร์-ยะโฮร์/วู๊ดแลนด์-สิงคโปร์-จาการ์ตา)

ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

****

ตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มอบหมายให้นางสาวรัตนา เธียรวิศิษฎ์สกุล (ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพัฒนาธุรกิจ) และนางนันทนา ทัศนวิจิตรวงศ์ (ผู้อำนวยการสำนักข้อมูลธุรกิจ) นำคณะข้าราชการและผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ร่วมเดินทางสำรวจเส้นทางโลจิสติกส์การค้า ณ จังหวัดสงขลา สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๑. การสำรวจเส้นทางโลจิสติกส์การค้า AH๒ (หาดใหญ่/บูกิตคายูฮิตัม-ปีนัง-กัวลาลัมเปอร์-ยะโฮร์/วู้ดแลนด์-สิงคโปร์/จาการ์ตา-อินโดนีเซีย)ระยะทางจากชายแดนไทย-มาเลเซีย-สิงคโปร์-อินโดนีเซีย รวม ๑,๘๑๔ กิโลเมตร เริ่มต้นจากด่านศุลกากรสะเดา จ. สงขลา ซึ่งเป็นด่านชายแดนที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนสูงสุดในประเทศไทย สามารถเชื่อมต่อไปยังท่าเรือปีนัง และท่าเรือแคลง ในสหพันธรัฐมาเลเซีย เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายโลจิสติกส์ทางตอนใต้ของประเทศไทย และเดินทางต่อไปที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางด้านโลจิสติกส์และการค้าของภูมิภาค สิ้นสุดการเดินทางที่อินโดนีเซียซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศ MINT (Mexico Indonesia Nigeria และ Turkey)โดยกลุ่มประเทศนี้ได้รับความคาดหมายว่าจะเป็นเสือเศรษฐกิจกลุ่มใหม่ของโลก เนื่องจากมีจุดเด่นในเรื่องของที่ตั้ง จำนวนประชากรมหาศาลซึ่งมีโครงสร้างประชากรที่ได้เปรียบประเทศอื่นๆ กล่าวคือในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า เมื่อประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนากว่าค่อนโลกประสบภาวะประชากรสูงวัย แต่ ๔ ประเทศในกลุ่ม MINT นี้จะยังมีประชากรวัยทำงานและเสียภาษีมากกว่าคนชราและเด็กๆ

ทั้งนี้ เส้นทางโลจิสติกส์การค้าดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายถนนสายเอเชีย(Asian Highway ๒) ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย โดยเริ่มต้นจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ผ่านประเทศไทย เชื่อมต่อไปยังเอเชียใต้ และสิ้นสุดที่สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน รวมระยะทางทั้งสิ้น ๑๓,๑๗๗ กิโลเมตร

๒. การเชื่อมโยงการค้าผ่านแดน

๒.๑ การสำรวจโครงสร้างพื้นฐาน

(๑) <u>โครงสร้างพื้นฐานในสหพันธรัฐมาเลเซีย</u>มีศูนย์โลจิสติกส์ขนาดใหญ่ทั้งของรัฐและเอกชนบริเวณชายแดน มีระบบศุลกากรออนไลน์ ถนนมีสภาพดีและเป็นถนนไฮเวย์ รถบรรทุกสามารถขนส่งได้อย่างสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโลจิสติกส์ที่พร้อมต่อการทำธุรกิจมีท่าเรือที่ทันสมัยและทำเลที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดี

(๒)<u>โครงสร้างพื้นฐานในสาธารณรัฐสิงคโปร์</u> มีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโลจิสติกส์และระบบรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับชั้นนำของเอเชีย ถนนมีสภาพดีมากและมีช่องทางจราจรกว้างขวางทำให้การขนส่งสินค้าทางบกมีประสิทธิภาพมาก มีทางเชื่อมต่อทางถนนกับรัฐยะโฮร์ในสหพันธรัฐมาเลเซีย ๒ ทาง คือ **สะพานJohor–Singapore Causeway**และ **สะพาน Malaysia-Singapore Second link**

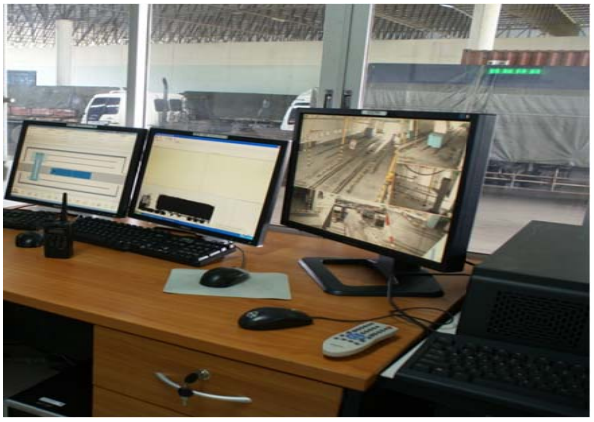
(๓)<u>โครงสร้างพื้นฐานในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย</u> โครงสร้างพื้นฐานในอินโดนีเซีย ไม่ว่าจะเป็นท่าเรือ ท่าอากาศยาน ถนน หรือทางรถไฟยังไม่พร้อมเท่าที่ควรโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคที่ห่างไกล อย่างไรก็ตามรัฐบาลอินโดนีเซียตระหนักถึงปัญหาในข้อนี้จึงจัดสรรงบประมาณกว่า ๑๐.๗ พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น การขยายถนน การสร้างทางยกระดับ รวมทั้งการขยายท่าเรือและพัฒนาท่าอากาศยานให้ทันสมัย

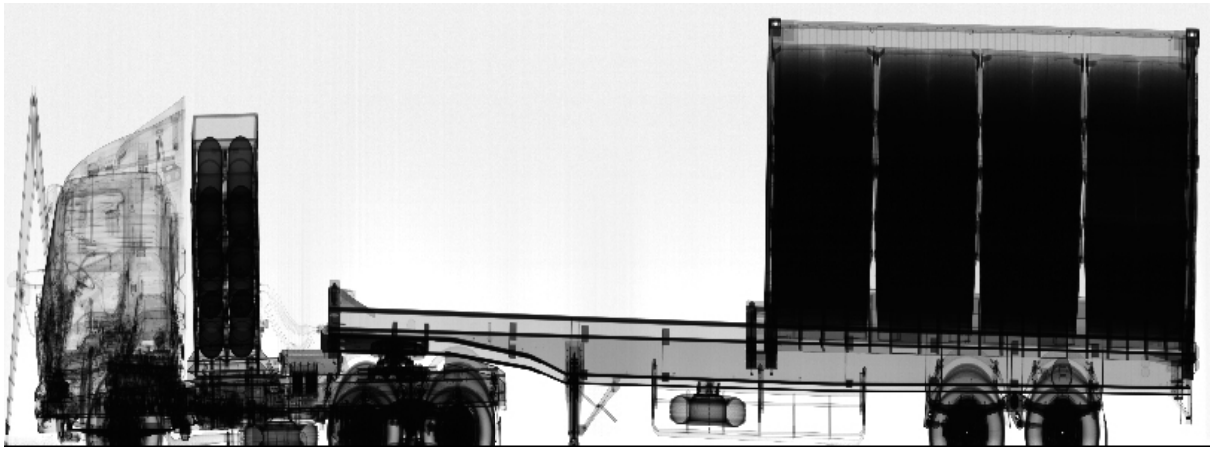
๒.๒การประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) ด่านศุลกากรสะเดา ตั้งอยู่ที่ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลามีด่านพรมแดนอีกหนึ่งแห่งตั้งอยู่บ้านคลองพรวน อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุม ๖ ตำบล คือ ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแต้ว ตำบลสะเดา ตำบลปริก ตำบลพังลา และตำบลเขามีเกียรติ

คณะเดินทางสำรวจเส้นทางโลจิสติกส์การค้าได้ประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรสะเดาเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นมา บทบาทภารกิจของด่านศุลกากรสะเดา รวมถึงข้อมูลการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย พร้อมทั้งศึกษาดูงานพิธีการศุลกากร ณ ด่านศุลกากรสะเดาและด่านพรมแดนทั้งนี้ คณะฯได้มีโอกาสศึกษาดูงานการบริหารจัดการจุดตรวจ-ปล่อยสินค้า ระบบพิธีการนำเข้า-ส่งออก ระบบการทำงานของเครื่อง X-ray ที่ใช้ในตรวจสอบสินค้าที่อยู่ในตู้คอนเทนเนอร์ โดยสามารถนำรถบรรทุกเข้าไปในเครื่องได้เลย ซึ่งจะลดขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ในการเปิดคอนเทนเนอร์เพื่อตรวจสอบ เครื่องดังกล่าวนี้สามารถตรวจสอบรถบรรทุกได้ถึงวันละ ๙๐ คันทำให้ช่วยระบายความแออัดในด่านศุลกากรสะเดาได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบัน ด่านศุลกากรสะเดาอยู่ระหว่างดำเนินโครงการก่อสร้าง“ด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่”บนพื้นที่ ๖๖๑ ไร่ ห่างจากด่านพรมแดนเดิม ๑.๕ กิโลเมตร เพื่อแก้ปัญหาการจราจรที่หนาแน่นเพราะถนนในบริเวณด่านศุลกากรเดิมไม่สามารถขยายได้แล้ว รวมถึงเพื่อให้การบริการด้านโลจิสติกส์สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น รองรับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีกำหนดแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๘ แต่ขณะนี้โครงการดังกล่าวเพิ่งได้รับจัดสรรงบประมาณมาเพียงบางส่วน ทำให้คาดว่าจะแล้วเสร็จไม่ทันกับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งทางศุลกากรได้แก้ไขโดยเปิดด่านบ้านประกอบเพื่อระบายความแออัดของการจราจรใน

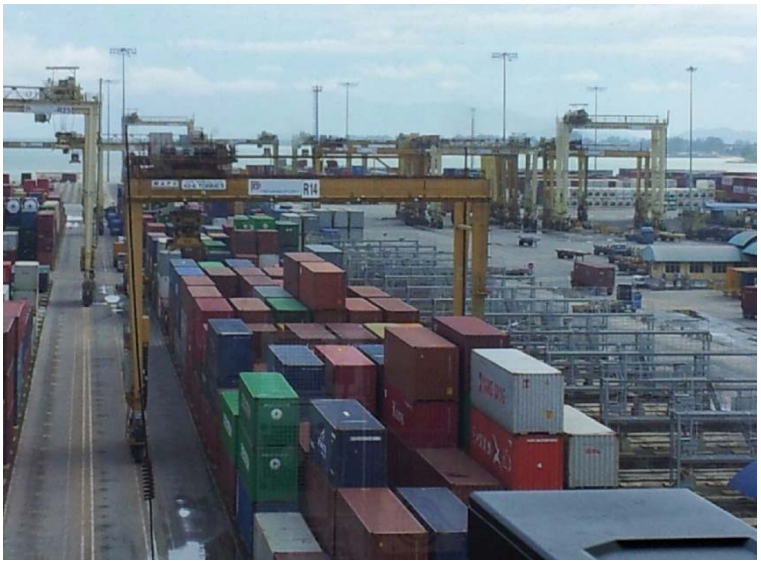
ด่านสะเดา แต่เนื่องจากปัญหาด้านสภาพถนนที่มีขนาดเล็กและพื้นผิวไม่ค่อยดีนัก ทำให้รถบรรทุกส่วนใหญ่ยังคงใช้ด่านสะเดาในการขนส่งสินค้า จะมีแต่นักท่องเที่ยวและรถยนต์ส่วนบุคคลที่หลีกเลี่ยงการจราจรที่แออัดของด่านสะเดา เพื่อไปใช้บริการในด่านบ้านประกอบแทน

(๒)ท่าเรือปีนังเป็นท่าเรือเก่าแก่ของสหพันธรัฐมาเลเซีย และมีบทบาทสำคัญต่อการค้ากับต่างประเทศและการขนส่งทางทะเลตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันท่าเรือปีนังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการท่าเรือปีนัง (Penang Port Commission) ในความรับผิดชอบของกระทรวงการขนส่งมาเลเซีย นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้ง บริษัท Penang Port Sdn,Bhn. เพื่อบริหารจัดการและดำเนินงานของท่าเรือภายใต้แนวคิดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลเพื่อการบริหารจัดการที่คล่องตัว ส่งผลให้การบริการเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วและชัดเจน โดยคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่เป็นเจ้าของท่าเรือและดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเขตปลอดภาษีอากรโดยเฉพาะ (Free Commercial Zone) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการผลิตของประเทศ การนำเข้าและส่งออกสินค้า การกระจายสินค้าสินค้าเปลี่ยนถ่ายเรือ และเรือข้ามฟาก

<u>ผลการประชุม</u>คณะเดินทางฯ ได้ประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในประเด็นการเชื่อมโยงการค้าไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียกับ Mr. Paul Luiตำแหน่ง General Manager (Marketing) และ Mr. Nazri Ismail ตำแหน่ง Head Marketing Container โดยผู้บริหารท่าเรือปีนังได้นำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการท่าเรือฮาลาลซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการที่เคร่งครัดตามหลักของศาสนาอิสลามในการบริหารจัดการและรับรองสินค้าสำหรับผู้บริโภคชาวมุสลิม ทั้งนี้ ท่าเรือปีนังมีระบบการจัดการสินค้าที่เข้ามายังท่าเรือเพื่อให้ได้รับการรับรองโดยตราสัญลักษณ์ฮาลาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่าเรือปีนังเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าฮาลาลจากอาเซียนไปสู่ตลาดในประเทศมุสลิมและตะวันออกกลาง

(๓) บริษัท Wenzel Logistics (M) ประกอบธุรกิจหลักในการให้บริการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ โดยมีการบริการครอบคลุมกิจการโลจิสติกส์หลากหลายรูปแบบทั้งในและต่างประเทศ

<u>ผลการประชุม</u>คณะเดินทางฯ ได้ประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านโลจิสติกส์ในประเทศมาเลเซียร่วมกับ Mr. Alexander Wenzel (Managing Director) โดยทางบริษัทได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศมาเลเซีย ซึ่งกิจการบางอย่าง เช่น การจะเป็นผู้รับจัดการด้านพิธีการศุลกากรในประเทศมาเลเซียนั้น บริษัทต้องถือหุ้นโดยคนสัญชาติมาเลย์ (PhumiButtra) ไม่น้อยกว่า ๕๑%

(๔)Yang Kee Logistics Pte. Ltd.ประกอบธุรกิจโลจิสติกส์ครบวงจร การบริหารจัดการคลังสินค้าและสินค้าคงคลัง การขนส่งแบบ LCL (less container load) & FCL (full container load)การขนส่งข้ามพรมแดน สถานีจัดการตู้คอนเทนเนอร์ ระบบยกสินค้าหนัก การจัดการเคมีภัณฑ์ การขนส่งและกระจายสินค้าระหว่างประเทศ รวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้องกับการออกของและศุลกากร

ผลการประชุมคณะเดินทางฯได้ศึกษาดูงานการบริหารจัดการคลังสินค้าทั้งสินค้าบรรจุหีบห่อธรรมดาและสินค้าที่ต้องการความปลอดภัยและมาตรฐานที่สูงมาก เช่น การจัดเก็บสินค้าประเภทสารเคมีซึ่งต้องมีการควบคุมอุณหภูมิ ซึ่งทางบริษัทได้ทำการศึกษาและค้นคว้าเพื่อปรับปรุงมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการเก็บรักษาสินค้าสารเคมีที่มีอันตรายให้ได้ตามมาตรฐาน ISO ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าที่จะส่งและรับฝากสินค้า อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บริษัทฯได้รับความไว้วางใจและความนิยมจากลูกค้าจนกลายเป็นบริษัทชั้นนำของสิงคโปร์คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการ โดยบริษัทใช้เงินลงทุนกับการค้นคว้าและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทเพื่อให้การทำงานสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้แบบ real time มีการใช้งาน ๓ ระบบคือ

๔.๑ ELOG (Electronic Logistics Suite) ซึ่งเป็นระบบการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า โดยเจ้าหน้าที่สามารถเช็คผ่านทางระบบออนไลน์ได้ว่าขณะนี้มีคิวงานว่างไหม มีรถบรรทุกพร้อมให้บริการกี่คัน และมีการขนส่งสินค้าเมื่อไหร่ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถยืนยันและรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าได้เลย

๔.๒ WMS (Warehouse Management System) เป็นระบบจัดการคลังสินค้า ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถเช็คได้ว่ามีพื้นที่ในคลังสินค้าเหลืออยู่เท่าไหร่ สินค้าถูกนำมาจัดเก็บเรียบร้อยแล้วหรือไม่ และมีการใช้ระบบ Barcode เพื่อระบุสินค้าและวันเดือนปีที่จัดเก็บ

๔.๓ Driver Tablet Apps เป็นระบบออนไลน์ให้คนขับรถบรรทุกใช้ โดยในโปรแกรมดังกล่าวจะมีรายละเอียดของลูกค้า สถานที่ที่ให้ไปรับสินค้า รวมถึงสถานที่จัดส่ง พอสินค้าได้จัดส่งถึงที่หมายโปรแกรมดังกล่าวจะมีช่องให้ลูกค้าเซ็นรับสินค้า โดยใช้ลายมือชื่ออิเลคทรอนิคส์ (Digital Signature) เป็นอันว่าเสร็จสิ้นภารกิจ ทั้งนี้ระบบดังกล่าวยังช่วยให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบและติดตามการทำงานของคนขับรถบรรทุกได้จากการใช้ระบบติดตามสินค้าและรถบรรทุก (GPS)

(๕) สมาคมโลจิสติกส์และผู้รับจัดการขนส่งแห่งอินโดนีเซีย เป็นสมาคมที่ดำเนินงานด้านโลจิสติกส์เพียงแห่งเดียวในสาธารณรัฐอินโดนีเซียที่ประกอบด้วยผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ตัวแทนผู้รับจัดการขนส่งสินค้า ผู้ให้บริการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และผู้รับจัดการด้านพิธีการศุลกากร ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๒,๖๐๐ บริษัท โดยมีสำนักงานที่ทำการสมาคมจำนวน ๒๔ แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ

นางสาววิลาสินี โนนศรีชัย ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงจาการ์ตา ให้เกียรติมาบรรยายสถานการณ์การค้าในอินโดนีเซีย รวมถึงปัญหา อุปสรรคและโอกาสในการค้าการลงทุน ขณะนี้อินโดนีเซียยังไม่มีความพร้อมในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพราะผู้ประกอบการภายในประเทศยังไม่สามารถแข่งขันได้ ทำให้มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barrier) กับสินค้านำเข้าต่างๆ เช่น หอมแดงจากประเทศไทย โดยกำหนดให้ต้องไปขึ้นที่ท่าเรือ Surabaya หลังจากนั้นจึงส่งมาขายที่จาการ์ตาทำให้มีค่าขนส่งของสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาของสินค้าไทยสูงกว่าสินค้าในประเทศอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

Mr.YukkiNugrahawanประธานสมาคมโลจิสติกส์และผู้รับจัดการขนส่งแห่งอินโดนีเซียได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ประกอบการรวมทั้งรับฟังปัญหาและอุปสรรคทางการค้า นโยบายและแนวโน้มการค้าของตลาดอินโดนีเซีย

๓. ข้อคิดเห็น/และข้อเสนอแนะ

๓.๑ เส้นทาง AH๒ฌ ด่านศุลกากรสะเดา สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐอินโดนีเซียเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพทางการค้าสูงเนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมและทันสมัย พร้อมทั้งมีโครงการพัฒนาด่านชายแดนในระยะยาวเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจในภูมิภาคนี้ เพราะธุรกิจด้านโลจิสติกส์เป็นพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจในสาขาต่างๆ จึงเห็นควรดำเนินกิจกรรมจับคู่เจรจาธุรกิจเพื่อเป็นการส่งเสริมและต่อยอดเครือข่ายและสร้างพันธมิตรทางการค้า เพื่อใช้ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์เชื่อมต่อไปยังภูมิภาคอื่นๆ ในโลกทั้งนี้ การเดินทางครั้งต่อไปเห็นควรใช้การเดินทางทางน้ำจากประเทศสิงคโปร์มายังท่าเรือในอินโดนีเซียเพื่อจะได้สำรวจการขนส่งทางน้ำในประเทศอินโดนีเซีย

๓.๒ ผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ของไทยควรจะศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารงานของสมาคมโลจิสติกส์และผู้รับจัดการขนส่งแห่งอินโดนีเซีย ซึ่งมีการรวมตัวกันของธุรกิจบริการโลจิสติกส์หลายรูปแบบเป็นสมาคมเดียวเป็นปึกแผ่น มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบสามารถสร้างความเข้มแข็งและมีอำนาจในการต่อรองให้แก่ผู้ประกอบการ ทำให้สมาคมมีสมาชิกถึง ๒,๖๐๐ ราย และมีที่ทำการสาขากว่า ๒๔ แห่งทั่วประเทศ

****

สำนักส่งเสริมพัฒนาธุรกิจ

กรกฎาคม ๒๕๕๗